

Продовження дії договору на 20 відсотків: від якої суми рахувати?

Саме в цій статті поговоримо про «початковий договір про закупівлю», аби замовники змогли вирішити для себе, яким чином їм рахувати 20 відсотків суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю.

Що таке початковий договір про закупівлю

Закон України «Про публічні закупівлі» не надає визначення тому, що є початковим договором про закупівлю. Маємо лише визначення поняття «договір про закупівлю», а саме: це господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару.

Згідно з Академічним тлумачним словником поняття «початковий» — який перебуває на початку чого-небудь, передує чомусь; характерний для початку якої-небудь дії або якогось процесу; вихідний; який приймається за вихідний пункт відрахунку; нульовий тощо.

Мінекономіки про початковий договір про закупівлю

У листі-роз'ясненні від Мінекономіки № [3304-04/69987-06](#) від 24.11.2020, зокрема, зазначено, що *20 відсотків відраховуються від остаточної (кінцевої) вартості укладеного договору про закупівлю з урахуванням змін, внесених до нього (у разі наявності).*

Оскільки правовим підґрунтям терміна «видатки» є бюджетне законодавство, зокрема Бюджетний кодекс України, обмеження частини 6 статті 41 Закону в контексті наявності затверджених в установленому порядку видатків стосуються розпорядників та/або одержувачів бюджетних коштів, які враховуються ними під час укладання відповідних додаткових угод в частині умов щодо виникнення платіжних зобов'язань замовника.

Ця норма застосовується замовником саме у разі необхідності проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі на початку наступного року в обсязі, достатньому для забезпечення потреби замовника на час проведення такої процедури закупівлі / спрощеної закупівлі, який не може перевищувати 20 відсотків суми, визначеної в договорі, укладеному в попередньому році, якщо видатки на цю мету затверджено в установленому порядку.

У разі, якщо замовником застосовано частину 6 статті 41 Закону, складання та затвердження річного плану щодо закупівель здійснюється без урахування обсягів, за

якими виникли зобов'язання у зв'язку із продовженням строку дії договору про закупівлю у зазначеному випадку. Докладніше про це — у листі Мінекономіки від 03.09.2020 № 3304-04/54160-06 «Щодо планування закупівель».

Щодо початкового договору про закупівлю Мінекономіки висловлює тотожну думку у відповідях на запити №№ [2286/2020](#); [1065/2020](#); [1321/2021](#).

ДАСУ щодо початкового договору про закупівлю

Насправді щодо зазначеного питання актуальні рішення в системі знайти важко. Утім, варто звернути увагу на моніторинг закупівлі [UA-2021-09-16-005873-с](#), де ДАСУ поставила замовнику, зокрема, таке питання: «Відповідно до листа Мінекономіки від 03.09.2020 № 3304-04/54160-06 „Щодо планування закупівель“ вартість в додатковій угоді не має перевищувати 20 % суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю, укладеному в попередньому році, якщо видатки на досягнення цієї цілі затверджено в установленому порядку. При цьому 20 відсотків відраховується від остаточної (кінцевої) вартості укладеного договору про закупівлю з урахуванням змін, внесених до нього (у разі наявності).

Просимо пояснити, чому при укладанні додаткової угоди від 19.01.2022 № 5 до договору від 18.10.2021 № 331821 не враховано внесені додатковою угодою від 29.12.2021 № 3 зміни до договору в частині зменшення загальної суми договору на 583 540,42 грн?».

Відповідь замовника: «Щодо листа Мінекономіки від 03.09.2020 № 3304-04/54160-06 „Щодо планування закупівель“, то роз'яснення Уповноваженого органу не є нормативно-правовими актами та мають суто рекомендаційний характер.

Лише чотири чітко визначені законодавством умови дозволяють замовнику правомірно застосовувати частину 6 статті 41 Закону:

продовження строку дії поширюється лише на договори про закупівлю, укладені в розумінні пункту 6 частини 41 статті 1 Закону;

оголошення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі;

максимальний обсяг закупівлі не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю (тобто є меншим або дорівнює);

видатки на досягнення відповідної цілі затверджено в установленому порядку.

Таким чином, **в Законі не зазначено про відрахування 20 відсотків від остаточної (кінцевої) вартості укладеного договору про закупівлю з урахуванням змін, внесених до нього (у разі наявності)**, а згідно зі вказаною нормою Закону 20 відсотків

слід рахувати від суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю, що відповідатиме сумі укладеного договору про закупівлю, — без урахування будь-яких змін (як на збільшення, так і на зменшення початкової ціни договору про закупівлю).

Крім того, йдеться саме про суму початкового договору в однині, тому логічно припустити, що це є саме ціна договору про закупівлю у редакції, що була оприлюднена за результатами аукціону, без урахування будь-яких подальших змін.

Окрім цього, на сьогодні нормативно-правового визначення поняття «початковий договір» немає. Втім, згідно з Академічним тлумачним словником поняття «початковий» — це який перебуває на початку чого-небудь, передує чомусь; характерний для початку якої-небудь дії або якогось процесу; вихідний; який приймається за вихідний пункт відрахунку; нульовий тощо».

За результатом моніторингу (з урахуванням відповіді замовника) порушень в частині застосування частини 6 статті 41 Закону не встановлено.

До речі, у разі використання частини 6 статті 41 Закону наполегливо радимо не забути провести відповідні відкриті торги в наступному році. Про наслідки не проведення процедури редакція порталу Радник писала в статті [«Рішення суду щодо укладання додаткової угоди згідно з нормою „20 %“ та не проведення процедури на початку року»](#).

Висновки

На сьогодні є дві абсолютно протилежні позиції:

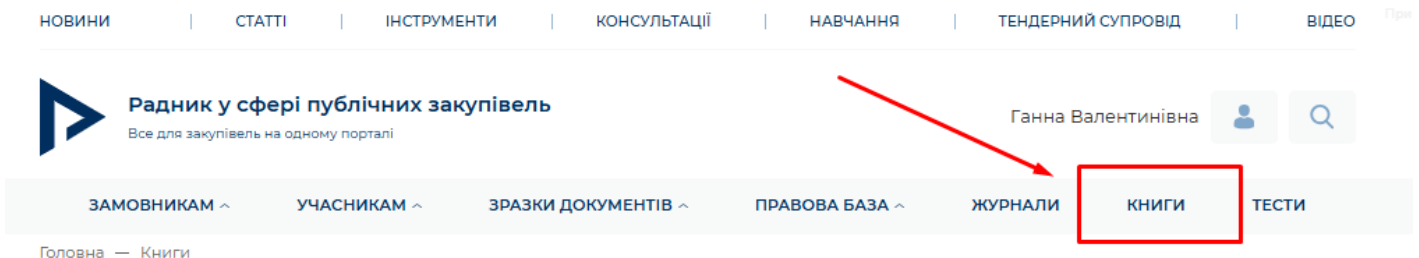
початковий договір про закупівлю включатиме усі зміни протягом його виконання. Саме такої позиції дотримується Мінекономіки у своєму рекомендаційному листі — роз'ясненні № 3304-04/69987-06 від 24.11.2020. Отже, цей підхід передбачає, що 20 відсотків слід відраховувати від загальної (остаточної) суми договору з урахуванням усіх змін, що відбулися в поточному році (як у сторону збільшення, так і зменшення);

початковий договір про закупівлю відповідає сумі за результатами проведеного аукціону. Тобто 20 відсотків рахують від загальної ціни договору про закупівлю в тій його редакції, що була оприлюднена за результатами аукціону, без урахування будь-яких змін (як на збільшення, так і на зменшення початкової ціни договору про закупівлю), що були в поточному році. Наприклад, ДАСУ в моніторингу процедури закупівлі [UA-2021-09-16-005873-с](#) не вважає такий підхід як порушення у сфері закупівель.

Неоднозначні тлумачення цієї норми Закону в період, коли потреба в її застосуванні досягає свого піку, викликає серед закупівельної спільноти сумніви, і не дарма, адже ні для кого не секрет, що роз'яснення державних органів (листи, рекомендації), у тому числі Мінекономіки, мають суто інформаційний та рекомендаційний характер. Тому в будь-

якому разі саме замовник буде (у разі виникнення прецеденту) відстоювати свою позицію, обираючи доводи й аргументи, які він вважатиме найбільш доцільними.

Додатково розібратися із механізмом застосування 20 відсотків у закупівлях вам допоможе [шпаргалка щодо продовження договору в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю, та електронна книга «Укладання додаткових угод в обсязі 20 % на початку наступного року»](#):

Укладання додаткових угод в обсязі 20 % на початку наступного року

8613 4 Листопада 2024

Зміст частини 5 статті 41 Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон), якою передбачені випадки, коли істотні умови договору про закупівлю можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, перетворено у частині 19 Особливостей, які були затверджені постановою Уряду [№ 1178 від 12.10.2022](#) «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» (далі — Особливості).

Так, підпунктом 8 пункту 19 Особливостей передбачено, що істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків, зокрема, зміни умов у зв'язку із застосуванням положень частини 6 статті 41 Закону.

При цьому частина 6 статті 41 Закону передбачає, що дія договору про закупівлю може бути продовжена на строк, достатній для проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі на початку наступного року в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю, укладеному в попередньому році, якщо видатки на досягнення цієї цілі затверджено в установленому порядку.

Важливе про продовження договорів на 20 %

- [Продовження строку дії договору про закупівлю на початок 2023 року в межах 20 % початкової ціни](#)
- [Щодо укладання додаткових угод в обсязі 20 % на 2023 рік: на що звернути увагу](#)
- [Особливості продовження договорів на 20 % підприємств, що не фінансуються з державного бюджету](#)
- [Як продовжити термін дії договору про закупівлю на наступний рік на 20 % від вартості договору про закупівлю поточного року?](#)